

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu: „Inițiativa privind materiile prime – satisfacerea necesităților noastre esențiale pentru asigurarea creșterii economice și locurilor de muncă în Europa”

COM(2008) 699 final

(2009/C 277/19)

Raportor: **dl Dumitru FORNEA**

La 4 noiembrie 2008, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Comisia a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu: „Inițiativa privind materiile prime – satisfacerea necesităților noastre esențiale pentru asigurarea creșterii economice și locurilor de muncă în Europa”

COM(2008) 699 final.

Comisia consultativă pentru mutații industriale, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 23 aprilie 2009. Raportor: dl Dumitru FORNEA.

În cea de-a 453-a sesiunea plenară, care a avut loc la 13 și 14 mai 2009 (ședința din 13 mai 2009), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 194 de voturi pentru, 4 voturi împotriva și 7 abțineri.

1. Concluzii și recomandări ⁽¹⁾

CESE face următoarele recomandări:

1.1. UE ar trebui să pregătească o revizuire a analizelor naționale privind materiile prime strategice și critice și să efectueze o evaluare generală la nivelul UE, similară celor întreprinse de Consiliul Național de Cercetare pentru Statele Unite și Japonia. În special, statele membre ar trebui să-și revizuiască politicile de furnizare a materiilor prime pentru a vedea ce sens are noțiunea de „esențial” pentru fiecare stat membru al UE și pentru UE în ansamblu. Importanța materiilor prime individuale trebuie revizuită cu regularitate, eventual la fiecare doi sau trei ani, pentru a monitoriza schimbările.

1.2. Un workshop OCDE/BIAC (*the Business and Industry Advisory Committee to the OECD*) - Comitetul consultativ pentru afaceri și industrie pe lângă OCDE) privind accesul la materiile prime ar oferi probabil un punct de plecare și ar limita în același timp marja de manevră a UE chiar de la început. Având în vedere materiile prime critice identificate, țările care sunt sau care ar putea deveni, în viitor, furnizoare ale acestor materii prime ar trebui evaluate din perspectiva potențialului lor de cooperare profitabilă. Apoi ar trebui întreprinse demersuri diplomatice.

1.3. CESE își exprimă sprijinul ferm și dorește să participe la conferințele organizate de președințiile cehă, suedeză și spaniolă în perioada 2009-2010 pe tema cererii și ofertei de resurse minerale, a accesului la terenurile miniere, a celor mai bune tehnologii disponibile și a consolidării capacităților.

1.4. Comisia ar trebui să-și intensifice eforturile de sprijinire a negocierilor reale la nivel internațional, nu doar pentru a elimina barierele comerciale nelocale și denaturările, dar și pentru a contribui la realizarea unor acorduri bilaterale și multilaterale privind investițiile.

1.5. Comisia ar trebui să activeze mecanismele convenite în cazul încălcărilor regulilor OMC de către țările din afara UE (de exemplu, prin taxarea exporturilor sau restricții privind materiile prime).

1.6. Tarifele externe ale UE ar trebui stabilite astfel încât să garanteze faptul că materiile prime produse prin mijloace durabile nu sunt excluse de pe piața UE. Trebuie întreprinsă o revizuire a tarifelor existente, pentru a identifica liniile tarifare care ar trebui modificate.

1.7. UE ar trebui să întreprindă un efort diplomatic activ cu privire la materiile prime, în vederea asigurării accesului la acestea, contribuind astfel la crearea de fonduri și programe de consolidare a capacităților, care să susțină producția durabilă de materii prime și progresele economice și sociale din țările în curs de dezvoltare.

1.8. Comisia ar trebui să participe activ la ședințele anuale ale Forumului mondial al miniștrilor din domeniul mineritului (*World Mining Ministers Forum*) și ale Forumului interguvernamental pentru minerit și metale (*Intergovernmental Forum on Mining and Metals*), în vederea stabilirii de relații mai bune cu o serie de autorități mondiale în domeniu, pentru a identifica și mări posibilitățile de investiții pentru UE.

1.9. Ar trebui realizat un inventar al celor mai bune practici din UE în domeniul reglementării accesului la terenurile miniere pentru industriile din domeniul materiilor prime, în vederea simplificării procedurilor și reducerii sterilizării de resurse minerale la care duc practicile inadecvate de amenajare a teritoriului.

⁽¹⁾ Pentru mai multe recomandări detaliate ale CESE, a se vedea Avizul CESE privind industria minieră neenergetică din Europa, adoptat la 9 iulie 2008 și publicat în Jurnalul Oficial al UE, 2009/C27/19. Recomandările actuale ar trebui considerate complementare celor prezentate în acest aviz anterior al CESE.

1.10. Comisia ar trebui să sprijine în continuare Platforma tehnologică europeană pentru resurse minerale durabile și să se includă temele abordate de aceasta în solicitările pentru 2009-2013. De asemenea, este important ca printre domeniile de acțiune prioritară ale celui de-al optulea Program-cadru pentru cercetare și dezvoltare să se numere și unele care au legătură cu materiile prime, ca de exemplu sprijinirea eficienței energetice și utilizarea rațională a resurselor.

1.11. Comisia ar trebui să sprijine o metodologie obiectivă, bazată pe analiza unui ciclu de viață complet, în vederea evaluării valabilității măsurilor de utilizare eficientă a resurselor, dar și a valabilității oricărei „politici de înlocuire a materiilor prime”.

1.12. Departamentele Comisiei ar trebui să pună un mai mare accent pe reciclare, să faciliteze utilizarea materiilor prime secundare în UE și să propună strategii eficiente de reciclare, recuperare și refolosire în țările care nu sunt membre ale UE, prin promovarea celor mai bune practici la nivel internațional.

1.13. Este nevoie de consultări și cercetări aprofundate pentru a înțelege mai bine măsura în care metodologia aplicată pentru materiile prime neenergetice (minerale) se potrivește în cazul situației specifice a materiilor prime neenergetice reutilizabile, ca de exemplu lemnul, pieile și blănurile [Comunicarea Comisiei se axează în principal pe chestiuni legate de siguranța aprovizionării cu materii prime neenergetice (minerale). Nu este clar dacă cea mai bună cale este utilizarea aceleiași proceduri și pentru alte materii prime, însă, cu siguranță, printr-o colaborare strânsă între departamentele de specialitate ale Comisiei, se va putea crea un instrument integrat pentru evaluarea tuturor materiilor prime strategice și critice pentru industriile și apărarea UE].

2. Context

2.1. Tendința de creștere a prețurilor materiilor prime a încetat, cel puțin temporar. Comunicarea Comisiei afirmă că se așteaptă ca această tendință să se reia și ca „nivelurile viitoare de creștere economică ale țărilor emergente să continue să exercite o presiune importantă asupra cererii de materii prime”. Întrebările esențiale sunt, în primul rând, dacă țările emergente, în special China, vor fi capabile să treacă cu ușurință de la un model de creștere bazat în mare măsură pe investițiile de capital fix, induse de posibilitățile de afaceri din sectoarele de producție orientate spre exporturi, la un model de creștere bazat mai mult pe consumul intern și, în al doilea rând, dacă acest din urmă model de creștere generează o rată echivalentă de creștere a cererii de materii prime.

2.2. După cum se precizează în comunicare, UE este autosuficientă în ceea ce privește minereurile pentru construcții (în acest sector, furnizorii străini sunt dezavantajați de costurile de transport ridicate în raport cu valoarea materialelor), dar depinde de importurile de anumite materii prime de importanță economică strategică. Importanța strategică a acestora provine din faptul că sunt esențiale pentru producția industrială într-o măsură care este considerabil mai mare decât ar lăsa să se creadă valoarea

lor economică, dar și fiindcă livrările sunt concentrate în mâinile unui număr mic de furnizori comerciali sau țări, dintre care unele prezintă riscuri politice ridicate.

2.3. În comunicare sunt enunțate mai multe preocupări în ceea ce privește aprovizionarea. În funcție de perspective și de constrângerile legate de originea aprovizionării, se pot distinge patru tipuri de riscuri care pot reprezenta motive de îngrijorare:

- intensificarea concurenței pentru materii prime în rândul întreprinderilor de prelucrare, care se manifestă sub forma prețurilor ridicate și, în cazul resurselor primare și secundare, prin redirectionarea acestora către alte destinații;

- „acumularea” de materii prime prin bariere la export, cum ar fi taxele de export și sistemele de tarifare duală (comunicarea furnizează o serie de exemple);

- concurența pentru mijloacele de producție a materiilor prime în țări terțe (de exemplu, concurența pentru posibilitățile de investiții și accesul la depozitele de minereuri din Africa);

- riscul întreruperilor în furnizarea fizică a materiilor prime de importanță economică strategică [de exemplu, o posibilă întrerupere a aprovizionării cu pământuri rare (toate tehnologiile ecologice și eficiente energetic se bazează pe un consum tot mai ridicat de pământuri rare; de exemplu, o mașină hibridă încorporează cca 20 de kg de pământuri rare. La nivel mondial, China este principalul furnizor, dar și principalul consumator de pământuri rare. Până acum, nu s-au găsit decât foarte puține alternative fezabile din punct de vedere economic la livrările de pământuri rare din China), a căror furnizare este deosebit de concentrată și care sunt importante în diverse aplicații]. Mineralele esențiale pot reprezenta un instrument puternic de negociere sau pot chiar servi drept arme în conflictele economice.

2.4. Primele două tipuri de riscuri afectează direct competitivitatea industriei europene de prelucrare a materiilor prime, iar consecințele acestora trebuie abordate în contextul politicii comerciale și a celei din domeniul concurenței, în măsura în care provin din practici anticoncurențiale sau din măsuri de politică comercială.

2.5. Cel de-al treilea risc poate să reprezinte un motiv mai mic de îngrijorare pentru industriile prelucrătoare de materii prime, întrucât nu există niciun motiv în sine să se creadă că proprietarii de resurse naturale vor avea vreun interes să practice o politică de discriminare față de clienți în detrimentul industriei UE, dar există motive de îngrijorare atât în ceea ce privește impactul asupra poziției concurențiale pe termen lung a industriei miniere din Europa, cât și în privința efectului asupra poziției Europei ca centru de finanțare a mineritului, de dezvoltare tehnologică și de rețele industriale. De asemenea, evoluțiile recente în această privință ridică semne de întrebare în ceea ce privește previziunile de dezvoltare durabilă în țările în curs de dezvoltare care depind de exporturile de resurse naturale.

2.6. În sfârșit, cel de-al patrulea tip de risc ar putea produce daune serioase structurii economice a Uniunii Europene și ar putea cauza pierderea unor locuri de muncă, în cazul unei stagnări a producției datorate lipsei materiilor prime necesare. Acest risc trebuie abordat fără întârziere, eventual și prin măsuri care nu au fost avute în vedere anterior. Trebuie remarcat faptul că riscul a fost luat serios în considerare atât de Statele Unite ale Americii (a se vedea *Minerals, Critical Minerals and the US Economy* - Mine-reuri, minereuri esențiale și economia SUA, raport al Consiliului Național al Cercetării: www.nap.edu/catalog.php?record_id=12034), cât și de Japonia (a se vedea *Guidelines for Securing National Resources* - Orientări pentru asigurarea resurselor naționale: www.meti.go.jp/english/press/data/nBackIssue200803.html), în vederea justificării noilor inițiative politice. De asemenea, s-a sugerat în rapoartele de presă că și China a început să-și creeze rezerve de materii prime în scopul reducerii efectelor întreruperii aprovizionărilor.

3. Observații generale

3.1. Comitetul Economic și Social European salută comunicarea Comisiei (COM(2008) 699 - Inițiativa Comisiei privind materiile prime) și o consideră un factor-cheie în asigurarea aprovizionării durabile a UE cu materii prime neenergetice, în special cu resurse minerale [a se vedea pag. 3 din COM(2008) 699], în vederea satisfacerii necesităților noastre esențiale pentru asigurarea creșterii economice și a locurilor de muncă. CESE așteaptă cu interes crearea structurii și asigurarea resurselor necesare pentru a sprijini punerea în aplicare a măsurilor identificate.

3.2. Reprezentanții societății civile au solicitat de mult timp o abordare integrată a acestei chestiuni, care să reunească mai multe politici și programe ale UE. Comisia are meritul de a fi prezentat, prin această inițiativă, soluții la provocările generate de necesitatea de a asigura aprovizionarea durabilă cu materii prime neenergetice pentru industriile UE, prin completarea politicilor de îmbunătățire a aprovizionării interne și a celei destinate țărilor care nu sunt membre UE cu măsuri concepute pentru a consolida eficiența utilizării resurselor și activitățile de reciclare.

3.3. În special, evoluțiile la nivel internațional au arătat clar că, fără a submina principiul subsidiarității, aplicabil în UE cu privire la politicile privind resursele și cele de amenajare a teritoriului, este necesară o abordare mai coordonată la nivel comunitar.

3.4. CESE a constatat cu satisfacție că, în comunicarea sa, Comisia a avut o abordare similară, identificând aproape aceleași provocări și soluții ca acelea prezentate în ultimul aviz din proprie inițiativă al CESE pe această temă ⁽²⁾. Acest document a fost elaborat pentru a prezenta din timp Comisiei punctul de vedere al societății civile, fiind rezultatul unui amplu proces de consultare inițiat de Comisia consultativă pentru mutații industriale a CESE, ca răspuns la documentul de informare al Comisiei intitulat

„Asigurarea aprovizionării cu materii prime pentru industriile UE” (IP/07/767, publicat la 5 iunie 2007), care a avut rolul de a anticipa prezenta inițiativă privind materiile prime.

3.5. În contextul angajamentului UE de a pune la punct o abordare globală în lupta împotriva efectelor schimbărilor climatice prin îmbunătățirea tehnologiilor de mărire a eficienței energetice, prin promovarea utilizării responsabile a resurselor naturale și printr-o industrie mai ecologică, CESE subliniază din nou importanța siguranța aprovizionării cu minerale neenergetice, alături de politica energetică europeană, atribuind un rol central interdependenței de natură tehnologică a acestor sectoare.

3.6. UE depinde, în mare măsură, de importurile de metale „high-tech”, și nu va reuși o deplasare către producția durabilă și tehnologiile ecologice dacă nu va beneficia de un acces sigur la astfel de metale și la materiile prime rare (în termeni de concurență, riscuri, concentrare geografică a resurselor și instalații de producție) ⁽³⁾.

3.7. Prezenta comunicare este un fel de analiză SWOT a situației actuale a aprovizionării cu materii prime în UE și, de aceea, are nevoie în prezent de sprijin coordonat din partea statelor membre UE și de acțiuni din partea diferitelor departamente ale Comisiei vizate de această problemă (DEV, ENTR, ENV, EUROSTAT, REGIO, RELEX, RTD) pentru a aplica o serie de măsuri care implică nu numai Comisia, ci și actori-cheie: industriile extractive din aval [Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale (ICMM) trebuie invitat să participe și să contribuie, ca reprezentant al sectorului de resurse minerale la nivel mondial, cu experiența și viziunea sa de dezvoltare, la completarea viziunii Euromines, axată pe UE], mediul de afaceri, institutele de studii geologice, societatea civilă organizată, pentru a mări securitatea aprovizionării UE în conformitate cu obiectivele de dezvoltare durabilă.

3.8. Structurile comunitare existente care se ocupă de aceste aspecte s-au dovedit prea anemice, aceasta impunând o consolidare a lor prin instituirea unor factori decizionali la nivel mai înalt și printr-o analiză mai solidă din punct de vedere tehnic și economic a nevoilor viitoare de materii prime, precum și printr-o acțiune mai fermă, pentru a se ajunge la o aprovizionare, în măsura posibilităților tehnice și economice, din surse europene, și pentru a îmbunătăți aprovizionarea durabilă din sursele din afara Europei. Vor fi necesare o strategie pe termen mai lung și un mecanism de revizuire la intervale regulate, deoarece investițiile în industria extractivă de materii prime este de obicei viabilă din punct de vedere economic doar pe perioade îndelungate de timp.

3.9. Următoarele principii stau la baza propunerilor formulate:

3.9.1. Securitatea aprovizionării cu materii prime pentru UE implică în primul rând garantarea faptului că economia Uniunii nu este afectată de șocuri ale aprovizionării cu materii prime, dar și, în același timp, protejarea intereselor consumatorilor, a industriilor UE care depind de materiile prime importate și a industriilor UE care produc materii prime, precum și nevoia de

⁽²⁾ Avizul privind industria minieră neenergetică din Europa, JO C 27, 3.2.2009.

⁽³⁾ A se vedea Avizul privind industria minieră neenergetică din Europa, JO C 27, 3.2.2009, punctul 2.5.

a asigura tuturor condiții egale. Toate aceste interese trebuie luate în considerare și aplicate ținându-se seama de angajamentele și politicile UE referitoare la dezvoltarea internațională, precum și la durabilitatea ecologică și socială. Consumul de materii prime trebuie optimizat, cu luarea în considerare a interacțiunii cu mediul înconjurător, a nevoilor comunităților și a utilizării durabile a energiei.

3.9.2. Politica UE referitoare la aprovizionarea cu materii prime trebuie să aibă o **bază analitică solidă**. Este așadar important să se asigure disponibilitatea cunoștințelor relevante și analizarea acestora prin cele mai bune metode posibile.

3.10. Practicile de reglementare privind materiile prime sunt foarte diferite în cadrul UE și pot fi considerabil îmbunătățite în fiecare țară în parte, prin diseminarea de informații privind cele mai bune practici.

4. Observații privind răspunsul politic propus ⁽⁴⁾

4.1. Primul pilon: accesul la materii prime pe piețele mondiale, în condiții echitabile

4.1.1. Conform propunerilor din comunicare, UE ar trebui: (i) să practice în mod activ o diplomatie în domeniul materiilor prime în vederea asigurării accesului la acestea, (ii) să promoveze o cooperare internațională mai intensă și (iii) să acorde prioritate accesului la materiile prime în cadrul politicii comerciale și de reglementare a UE.

4.1.2. După identificarea țărilor celor mai bogate în resurse, aspectele legate de accesul la materiile prime din aceste acestea ar trebui discutate cu reprezentanții lor. Politica de dezvoltare a UE ar trebui să creeze **fonduri și programe care să sprijine dezvoltarea și producția durabilă de materii prime** în aceste țări.

4.1.3. UE ar trebui să-și revizuiască programele de finanțare în cazul acelor țări care sunt deja membre ale UE sau pentru țările învecinate, deoarece transportul resurselor din aceste țări s-ar dovedi mai durabil. În special, ar trebui să se acorde sprijin ultimelor state care au aderat la UE, statelor din Balcani, statelor din Africa de Nord și Turciei. Inițiativa privind aprovizionarea cu resurse (lansată în anul 2004 de Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale, aceasta urmărește identificarea bunelor practici privind politicile de investiții în minerit și metale la nivel național/regional și la nivelul întreprinderilor din țările în curs de dezvoltare) ar putea oferi un model util pentru strategiile privind resursele și dezvoltarea.

4.1.4. Mai multe recomandări concrete se încadrează în categoria **consolidării compatibilității dintre politica de dezvoltare a UE și necesitatea UE de a avea acces nestânjenit la materii**

prime. Propunerile făcute în materie de consolidare a statelor, de promovare a unui climat sănătos pentru investiții precum și a unei gestionări durabile a materiilor prime sunt toate relevante și constructive.

4.1.5. Tarifele externe ale UE ar trebui stabilite astfel încât să se garanteze faptul că materiile prime produse prin mijloace durabile nu sunt excluse de pe piața UE. Trebuie întreprinsă o revizuire a tarifelor existente, pentru a identifica liniile tarifare care ar trebui modificate.

4.1.6. Asistența acordată țărilor în curs de dezvoltare în ceea ce privește materiile prime trebuie să se concentreze pe **consolidarea capacităților** și ar trebui să aibă ca obiectiv sprijinirea și facilitarea dezvoltării și aplicării politicilor care maximizează contribuția producției de materii prime și a exporturilor la dezvoltare. În acest context, este deosebit de importantă sprijinirea politicilor și a abordărilor incluzive și participative, care acordă prioritate nevoilor și intereselor oamenilor din aceste țări.

4.1.7. Acordarea de **asistență pentru dezvoltare** în domeniul materiilor prime necesită și crearea unor coaliții și a unor parteneriate ample, care să garanteze angajarea tuturor părților interesate, inclusiv și în special a industriei materiilor prime, a organizațiilor societății civile și a autorităților de la toate nivelurile.

Asistența acordată țărilor în curs de dezvoltare ar trebui să conțină o componentă solidă de sprijin pentru **construirea unei infrastructuri** care să poată fi utilizată atât de întreprinderile care produc materii prime, cât și de întreprinderile mai mici, de agricultori și de prestatorii de alte activități economice rurale. Deși acest mod deosebit de cooperare a fost criticat pentru că ar contribui mai puțin decât ar fi fost posibil la dezvoltare, este important să se recunoască faptul că acesta răspunde nevoii puternice a țărilor în curs de dezvoltare de a stimula dezvoltarea prin îmbunătățirea infrastructurii, în condițiile în care alte mecanisme de finanțare a acestui tip de investiție s-au dovedit a fi insuficiente.

4.1.8. Comunicarea subliniază clar existența unor chestiuni problematice legate de **statisticile comerciale** privind resursele minerale. Aceste statistici se bazează pe rapoarte speciale elaborate conform Clasificării Standard de Comerț Internațional (CSCI), Sistemului armonizat (HS) sau Clasificării „Broad Economic Categories” (BEC) și suferă din cauza raportării necorespunzătoare de către unele țări. În afară de aceasta, statisticile comerciale nu pot oferi informațiile necesare și corecte privind consumul real de minerale în economiile lumii, întrucât acestea nu înregistrează conținutul de minerale sau de metale în cazul comercializării minereurilor concentrate, a semifabricatelor și a produselor finite. Este nevoie de cercetare, precum și de consens internațional în ceea ce privește modul de îmbunătățire a sistemului statistic actual, pentru a aborda mai bine consumul real de minerale și metale, acest lucru fiind posibil prin utilizarea de valori „echivalente” pentru conținuturile de minerale și metale ale unui automobil standard, ale unei tone de hârtie standard etc.

⁽⁴⁾ A se vedea Avizul CESE JO C 27, 3.2.2009, p. 82.

4.1.9. Comunicarea aprofundează, într-o oarecare măsură, politica de reglementare și cea comercială. Propunerile identifică domeniile de interes vital pentru UE și par să merite a fi puse în aplicare. Trebuie subliniat în special unul dintre aspectele prezentate, și anume cel conform căruia „UE trebuie, de asemenea, să examineze regimul tarifelor al UE în scopul de a asigura o **coerență față de evoluția cererii de materii prime în UE** și, în special, **să evalueze mijloacele de reducere a restricțiilor la import a materiilor prime**”.

4.1.10. Trebuie puse în aplicare obiectivele de dezvoltare durabilă, cu luarea în considerare a efectelor lor în afara UE, dar acestea nu trebuie să fie utilizate ca o scuză sau ca o modalitate de a ascunde practici contrare intereselor consumatorilor și ale mediului, prin limitarea comerțului. Este important ca siguranța aprovizionării și obiectivele privind eliminarea concurenței neeloiale bazate pe acces privilegiat la materiile prime să nu fie utilizate pentru promovarea protecționismului sau pentru limitarea comerțului și accesului pe piețele UE pentru producătorii din țările în curs de dezvoltare.

4.2. *Al doilea pilon: încurajarea aprovizionării durabile cu materii prime care provin din surse europene*

4.2.1. Dezvoltarea locală și regională durabilă a UE este direct influențată de evoluția viitoare a sectoarelor economice care pot transforma în profit potențialul fiecărei zone. În opinia CESE, dacă se ia în considerare calcularea rezervelor pentru fiecare depozit de minerale, activitățile economice din sectorul minier ar putea contribui la dezvoltarea comunităților locale și, de asemenea, la dezvoltarea statelor membre ale UE, prin asigurarea resurselor necesare acestora. În acest mod, aceste activități pot contribui la:

- dezvoltarea producției industriale și asigurarea materiilor prime necesare activităților industriale;
- reducerea dependenței de importuri și asigurarea unei mai bune utilizări a resurselor;
- menținerea unui număr rezonabil de lucrători calificați în acest sector, pentru a face posibilă continuarea activităților de prospectare și extracție în UE;
- locuri de muncă mai multe și mai sigure;
- coeziunea socială și dezvoltarea regională;
- îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă.

4.2.2. Având în vedere experiența sa îndelungată în extracția de minereuri, Europa trebuie să-și asume un rol de conducere și să furnizeze expertiză în abordarea unor probleme precum modalitatea de extracție a materiilor prime, optimizarea contribuției producției de materii prime la dezvoltarea economică, utilizarea lor durabilă și refacerea ulterioară a terenurilor într-un mod benefic pentru societate.

4.2.3. Statele membre ar trebui să reevalueze în ce măsură procesele lor de planificare a amenajării teritoriului iau în considerare potențialul terenurilor din punctul de vedere al materiilor

prime, precum și dacă stabilirea priorităților în caz de utilizări concurente ale terenului este în continuare adecvată, în contextul necesității de a găsi surse durabile de materii prime, adică prin aplicarea principiului proximității atunci când este posibil, dar și viabil din punct de vedere comercial.

4.2.4. Cunoștințele geologice se schimbă continuu, iar procedurile trebuie să fie, prin urmare, suficient de flexibile pentru a permite accesul, pe viitor, la resursele naturale încă neidentificate.

4.2.5. Ar trebui pregătit **un inventar al celor mai bune practici de reglementare** în UE referitoare la accesul la terenuri la industriile prelucrătoare de materii prime, în vederea:

- **simplificării procedurilor** și creșterii gradului de armonizare a acestora în Uniune, garantându-se în același timp faptul că interesele aflate în concurență în ceea ce privește utilizarea terenului, inclusiv conservarea acestuia, sunt luate în considerare în mod adecvat;
- **reducerii sterilizării de resurse minerale**, la care duc practicile inadecvate de amenajare a teritoriului. Este deosebit de important ca dispozițiile de asigurare a accesului la teren să nu se refere doar la zonele cunoscute ca fiind bogate în minereuri.

4.2.6. În urma elaborării orientărilor privind compatibilitatea legislației „Natura 2000” cu extracția materiilor prime, statele membre ar trebui să-și revizuiască orientările stabilite la nivel național și să se asigure că autoritățile competente sunt informate despre faptul că „**Natura 2000**” nu interzice extracția materiilor prime (Articolul 6 din Directiva privind habitatele oferă un instrument excelent pentru a asigura respectarea principiilor dezvoltării durabile de către industriile extractive).

4.2.7. Pentru a **îmbunătăți baza de cunoștințe referitoare la aprovizionarea** cu materii prime strategice din punct de vedere economic și la **utilizarea materiilor prime** în UE, aceasta din urmă ar trebui să pregătească o analiză similară celei elaborate de Consiliul Național al Cercetării în Statele Unite. Analiza ar trebui să urmărească identificarea și evaluarea atât a riscului potențial pentru aprovizionarea cu materii prime a industriei din UE, cât și a importanței diferitelor materii prime, sub aspectul diferitelor aplicații finale ale acestora (ar trebui luate în considerare următoarele aspecte: disponibilitatea fizică a unor materii prime care pot fi extrase în țările UE, gradul de înlocuire, riscurile geopolitice privind comerțul internațional cu materii prime strategice și esențiale, nevoile de apărare ale UE).

Comunicarea conține o serie de recomandări care vizează îmbunătățirea cunoștințelor de bază privind materiile prime. Cu toate acestea, nu s-a propus nimic pentru îmbunătățirea cunoștințelor privind utilizarea materiilor prime în UE. Aceasta pare a fi una dintre cele mai mari priorități și ar fi conformă necesității de a elabora politici coerente și de a maximiza eficiența măsurilor. Raportul Statelor Unite privind materiile prime esențiale conține o metodologie care ar putea fi aplicată în context european.

4.2.8. În special, ar fi de dorit o **evaluare completă a potențialului resurselor geologice**, realizată cu tehnologii moderne, precum și o evaluare a capacităților observatoarelor geologice naționale de a oferi date, informații și cunoștințe de primă clasă despre resursele minerale. Acțiunile de sprijin specifice achiziționării datelor geologice (în această accepție, termenul include toate datele tematice legate de geologie, cum ar fi datele geochimice și geofizice) ar trebui definite și aplicate prin extinderea în viitor a gamei serviciilor terestre GMEs și/sau a fondurilor UE de dezvoltare regională. Comisia ar trebui să întreprindă o analiză oficială a situației din statele membre.

4.2.9. Instituțiile europene ar trebui să **sprijine președințiile cehă, suedeză și spaniolă în ceea ce privește evenimentele pregătite de acestea**, după cum urmează:

- în cadrul Președinției suedeze a UE ar trebui organizată o conferință, în vederea identificării celor mai bune practici de amenajare a teritoriului și de gestionare durabilă a solurilor după extracție;
- Conferința de la Rovaniemi (Finlanda) privind prospectările și mineritul, care va avea loc în decembrie 2009, și care ar urma să prezinte cele mai bune practici de promovare a prospecțiunilor în Europa, ar trebui să se bucure de atenție;
- ar trebui pregătită o conferință în Europa de Sud-Est și Balcani pe tema explorărilor miniere, profitându-se de sprijinul oferit prin instrumentul TAIEX al UE.

4.2.10. **Ar trebui să se acorde prioritate cercetării și dezvoltării tehnologice destinate materiilor prime, cu un accent special pe tehnologiile compatibile cu politicile solide de conservare.** Trebuie promovate **cele mai bune practici** în domeniul **prospectării, producției mai ecologice, reciclării**, având în vedere, în special, aplicarea practicilor care folosesc stimulente de piață realizabile economic. Agenda de cercetare strategică și planul de punere în aplicare elaborate de Platforma tehnologică europeană privind resursele minerale durabile ar putea reprezenta o bază în acest sens.

4.3. *Al treilea pilon: optimizarea consumului de materii prime primare în UE*

4.3.1. Opinia publică consideră că persoanele juridice sunt principalele responsabile pentru situația mediului înconjurător, respectiv întreprinderile miniere și societățile comerciale, dar, de fapt,

întreaga societate răspunde pentru consumul de bunuri care implică aceste resurse.

Cetățenii europeni trebuie să fie conștienți de faptul că existența lor depinde de exploatarea resurselor minerale dar, în același timp, trebuie să știe că **este foarte important să protejeze mediul și să promoveze un consum responsabil de materii prime.**

4.3.2. Elaborarea unor politici și a unor măsuri practice pentru optimizarea utilizării materiilor prime nu poate să se producă separat de interesele legitime care există în afara UE și trebuie să țină seama de capacitățile reale din țările aflate în curs de dezvoltare, atât în ceea ce privește legislația, cât și utilizarea tehnologiei. Legislația REACH a fost criticată cu vehemență de mai multe țări africane, îngrijorate de faptul că aceasta ar putea determina o discriminare nejustificată în privința exporturilor lor de minerale. În mod similar, în unele țări din Asia, Convenția de la Basel privind deșeurile periculoase a avut consecințe neașteptate, inclusiv proliferarea unor întreprinderi neoficiale din sectorul de reciclare a metalelor care utilizau practici periculoase, deoarece li s-a interzis accesul la sursele legitime de materii prime.

4.3.3. Sectoarele industriale și de cercetare europene ar trebui încurajate să **creeze înlocuitori pentru materiile prime esențiale**. În acest sens, Comisia Europeană ar trebui să întreprindă, în conformitate cu cel de-al șaptelea Program-cadru, o cercetare detaliată a listei de materii prime/metale esențiale, pentru a oferi o bază noilor tehnologii ecologice și produselor sigure din punct de vedere ecologic.

4.3.4. Procesul de reciclare nu ar trebui privit doar ca o sarcină administrativă, ci și ca un cadru de reglementare, susținut printr-o abordare antreprenorială pe bază comercială. Pentru a pune în aplicare acest principiu, sunt necesare următoarele:

- un cadru legislativ pentru colectarea, sortarea, procesarea și reciclarea deșeurilor industriale și menajere;
- stimulente pentru consumatori pentru participarea la activitățile de reciclare;
- rețele adecvate, naționale și internaționale, specializate în colectare, depozitare și reciclare industrială;
- o gestionare adecvată a deșeurilor, care să funcționeze pe baze comerciale, și care să fie organizată de administrația locală sau de autoritățile regionale.

Bruxelles, 13 mai 2009

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Mario SEPI